

Unga under strecket
– en ESO-rapport om fattigdom
bland barn till utrikes födda

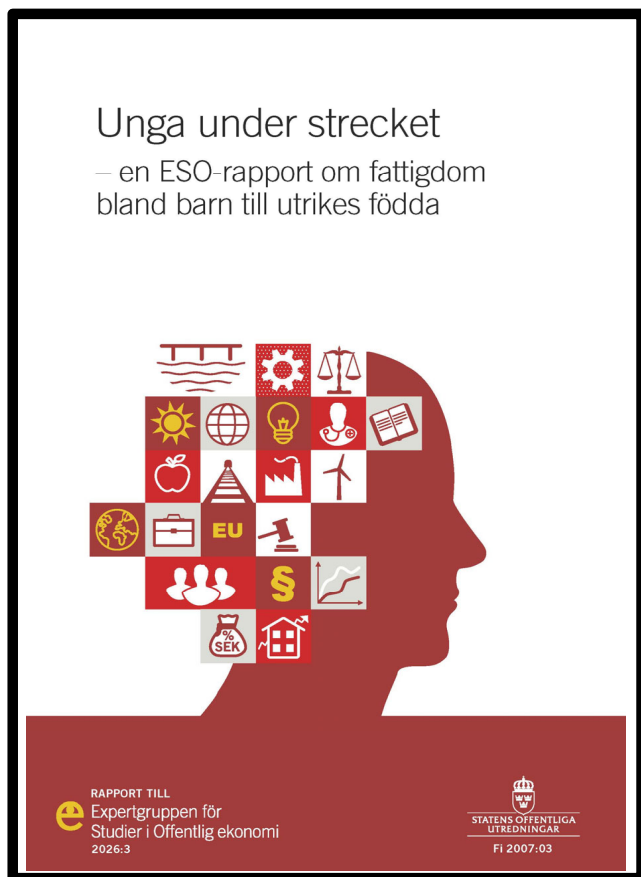

RAPPORT TILL
Expertgruppen för
Studier i Offentlig ekonomi
2026:3

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
FI 2007:03

Barnfattigdom i Sverige – vem drabbas och varför?

2026-03-27

Program

13:00 Inledning

Robert Östling

13:05 Presentation av ESO-rapporten *Unga under strecket*

Anna Tegunimataka och Siddartha Aradhya

13:30 Kommentar

Anna Sjögren och Johan Fritzell

14:00 Panelsamtal och frågor

Anna Tegunimataka, Anna Sjögren, Johan Fritzell, Liv Landell Major och
Caroline Högström

14:30 Seminariet slut

Unga under strecket

- En ESO-rapport om fattigdom bland barn till utrikes födda

Anna Tegunimataka, Siddartha Aradhya, Raffaele Grotti

Rapport till
Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi
2026:3

Inledning: Vad handlar rapporten om?

Fattigdom bland barn i Sverige 2012–2022

Vi tittar på **omfattning, skillnader mellan ursprungsgrupper och varaktighet**

Jämförelser mellan grupper baserat på föräldrarnas födelseland efter:

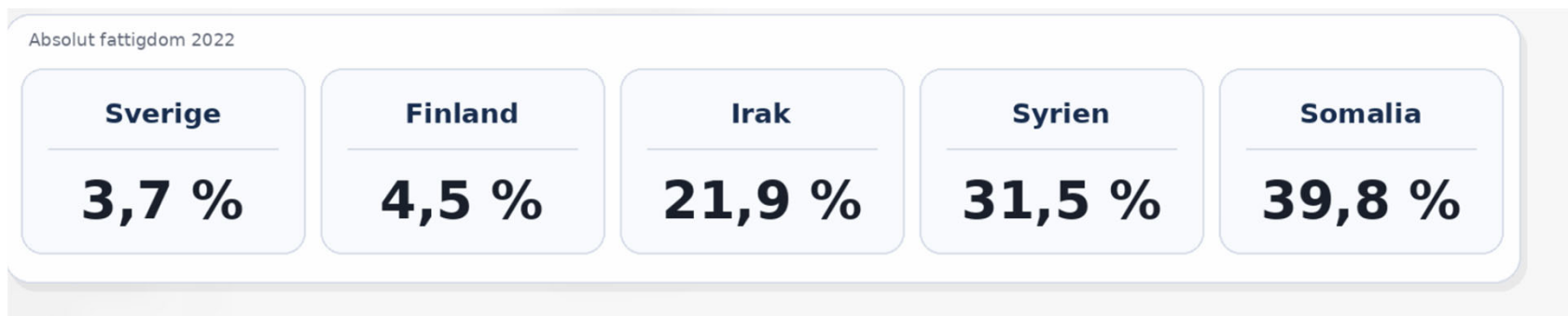
- tid i Sverige
- flyktingstatus
- utbildning
- arbetsmarknadsanknytning
- familjesituation

Analys av vad som kan förklara fattigdomsgapet

Varför är denna rapport viktig ?

- Fattigdom påverkar barns vardag här och nu
- Den påverkar också skolgång, hälsa och framtida livschanser
- I Sverige är barnfattigdomen kraftigt ojämnt fördelad
- Skillnaderna mellan barn med svenskfödda och utrikes födda föräldrar är stora

Invandring, etablering och barnfattigdom

- Sverige har under lång tid haft relativt hög invandring
- Många invandrar i familjebildande ålder, vilket har ökat gruppen barn med utrikes födda föräldrar
- Utrikes födda har generellt lägre sysselsättning och högre arbetslöshet än inrikes födda
- Barnfattigdom hänger nära samman med föräldrarnas arbetsmarknadssituation
- Fattigdomen är ofta hög vid ankomst men minskar med tiden i Sverige
- Arbetar ofta deltid, tidsbegränsat, färre arbetade timmar
- Språkbarriärer, svårigheter att få meriter erkända, svaga nätverk och diskriminering
- Flyktingar har ofta svårare att etablera sig
- Familjesituation, särskilt ensamstående hushåll, påverkar också risken

Data

- **Datamaterial**

- Svenska registerdata, 2012–2022

- **Faktorer i heterogenitetsanalysen**

- Föräldrars utbildning: grundskola, gymnasium, eftergymnasial, saknad
- Föräldrars sysselsättning: ingen, en eller två förvärvsarbetande
- Familjesituation: barnet bor med en eller båda föräldrarna
- Antal andra barn i hushållet: 0, 1, 2, 3+
- Flyktingstatus och tid sedan ankomst i Sverige

Ursprungsgrupper i analysen

• Sverige	• Turkiet
• Finland	• Övriga Mellanöstern
• Övriga EU	• Övriga Asien
• Östra Europa och
USSR/Ryssland	• Somalia
• Syrien	• Övriga Afrika
• Irak	• Övriga
• Iran	

Barnfattigdom- hur mäter vi den?

Relativ fattigdom

- Inkomst under 60 % av medianinkomsten
- Visar hushållets position i inkomstfördelningen
- Mäter framför allt ekonomisk ojämlikhet

Absolut fattigdom

- Inkomsten räcker inte till en skälig levnadsstandard
- Visar om resurserna räcker till nödvändiga kostnader

Exempel: Storstockholm, 2 vuxna + 2 barn

27 480 kr/mån

Registerdata: styrkor och begränsningar

- **Styrkor**

- Innehåller många aspekter och bygger på administrativa register inom bl.a. inkomst, utbildning, anställning och migration
- Register kan kopplas med avidentifierade personnummer
- Gör det möjligt att följa barn och familjer över tid
- Barn kan kopplas till föräldrar och hushåll
- Täcker hela den folkbokförda befolkningen
- Ger hög precision och mindre risk för urvalsbias, felklassificering och underrapportering
- Enkätstudier har inte den urvalsstorlek som behövs för denna typ av analyser- utlandsfödda mindre benägna att svara på enkäter.

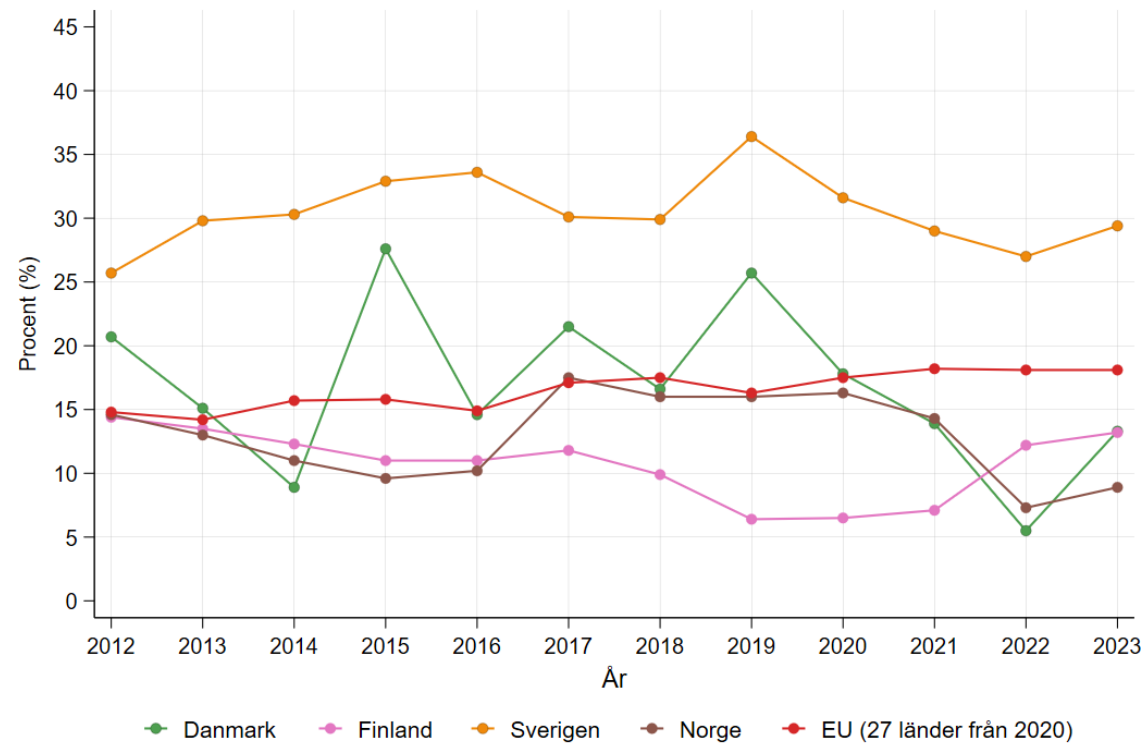
- **Begränsningar**

- Fångar främst objektiva inkomstmått, inte direkta upplevelser av fattigdom
- Visar mindre om materiell och social utsatthet i vardagen
- Omfattar bara den folkbokförda befolkningen, vissa sårbara grupper, t.ex. papperslösa, ingår inte

Sverige i jämförelse

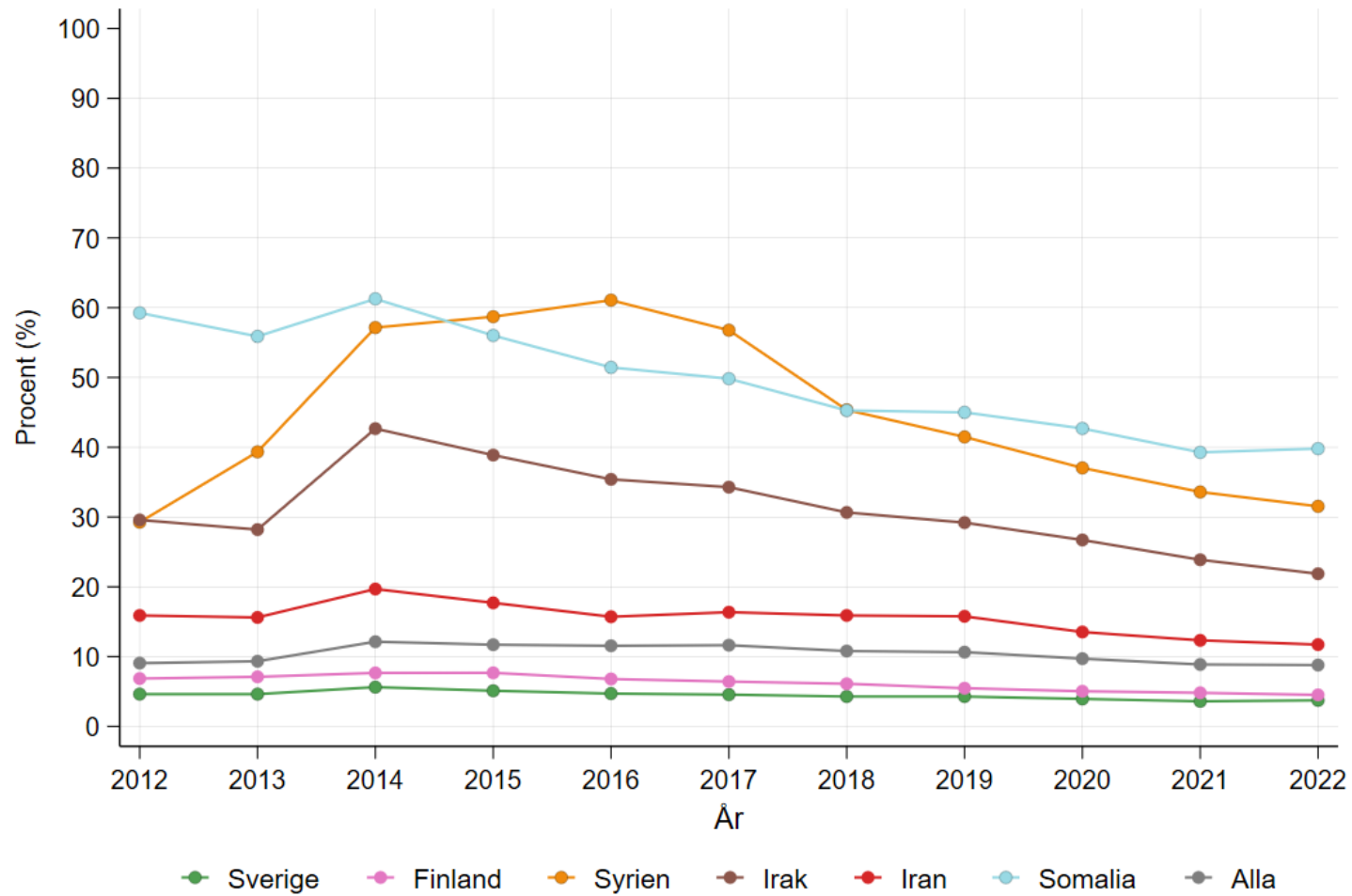
Relativ barnfattigdom: barn under 17 år som lever i hushåll där den ekvivalerade disponibla inkomsten efter sociala transfereringar ligger under 60 procent av landets medianinkomst. Skillnad i fattigdom mellan barn med inrikes födda föräldrar och barn med utrikes födda föräldrar.

Källa: Eurostat

Absolut barnfattigdom i Sverige 2012-2022

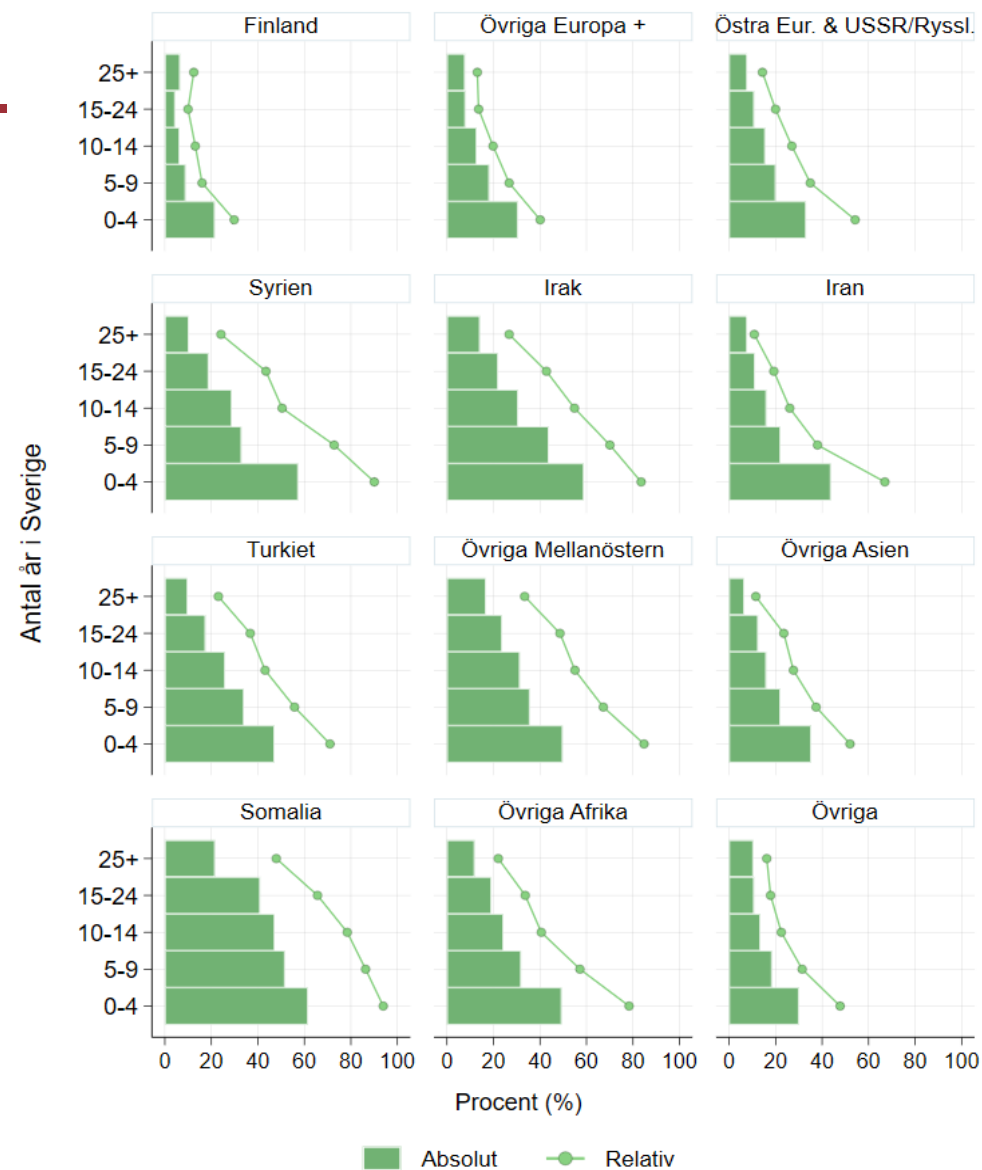
Heterogeniteter inom och mellan grupper

Tid i Sverige

(relativ och absolut fattigdom)

- Nyanlända familjer har mycket hög barnfattigdom
- Fattigdomen minskar gradvis med tid i Sverige
- Minskningen ser olika ut mellan grupper
- I vissa grupper kvarstår stora skillnader även efter 25+ år

Arbetsmarknadsetablering (relativ och absolut fattigdom)

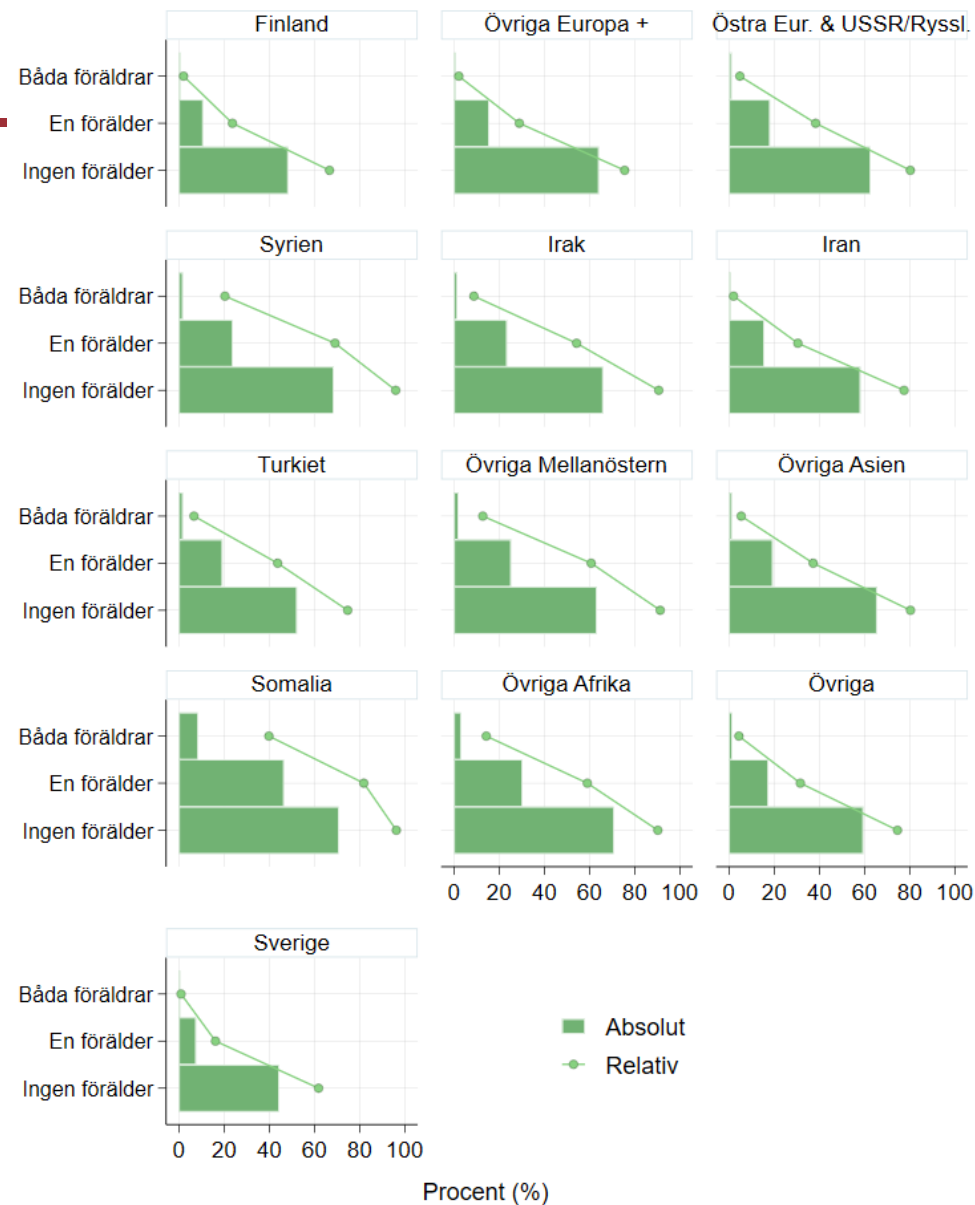
Barnfattigdomen är högst när ingen förälder arbetar

När en förälder arbetar minskar fattigdomen tydligt

När båda föräldrarna arbetar minskar den ytterligare

Men arbete skyddar inte lika mycket i alla grupper

Migranter är oftare anställda i låglöneyrken eller deltidsjobb, särskilt nyanlända

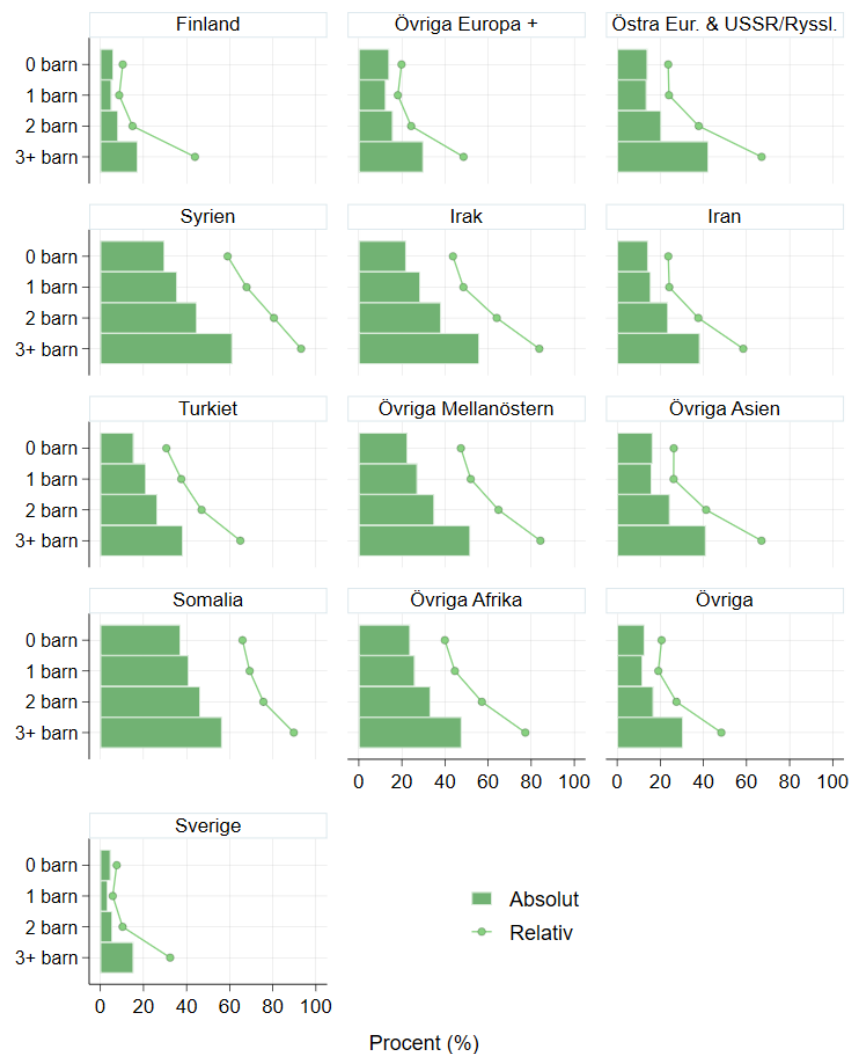
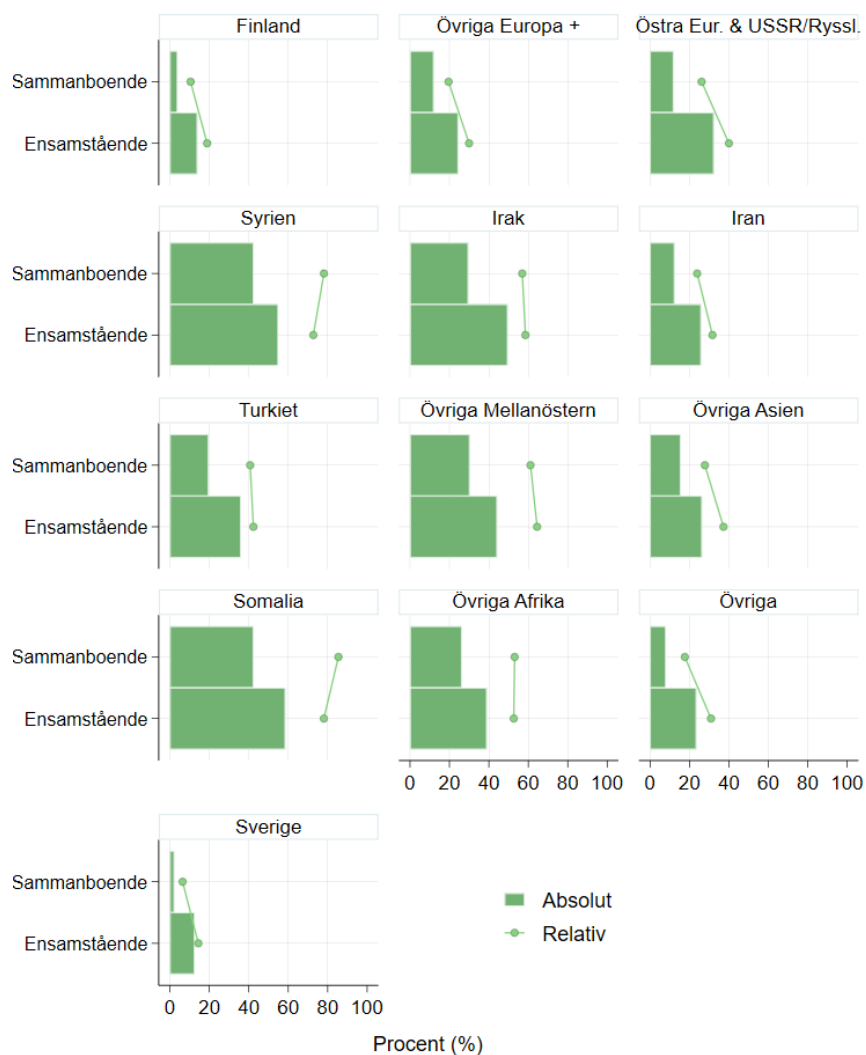
Utbildning

(relativ och absolut fattigdom)

- Högre utbildning → lägre barnfattigdom
- Samma mönster i nästan alla grupper
- Men skillnader mellan grupper kvarstår

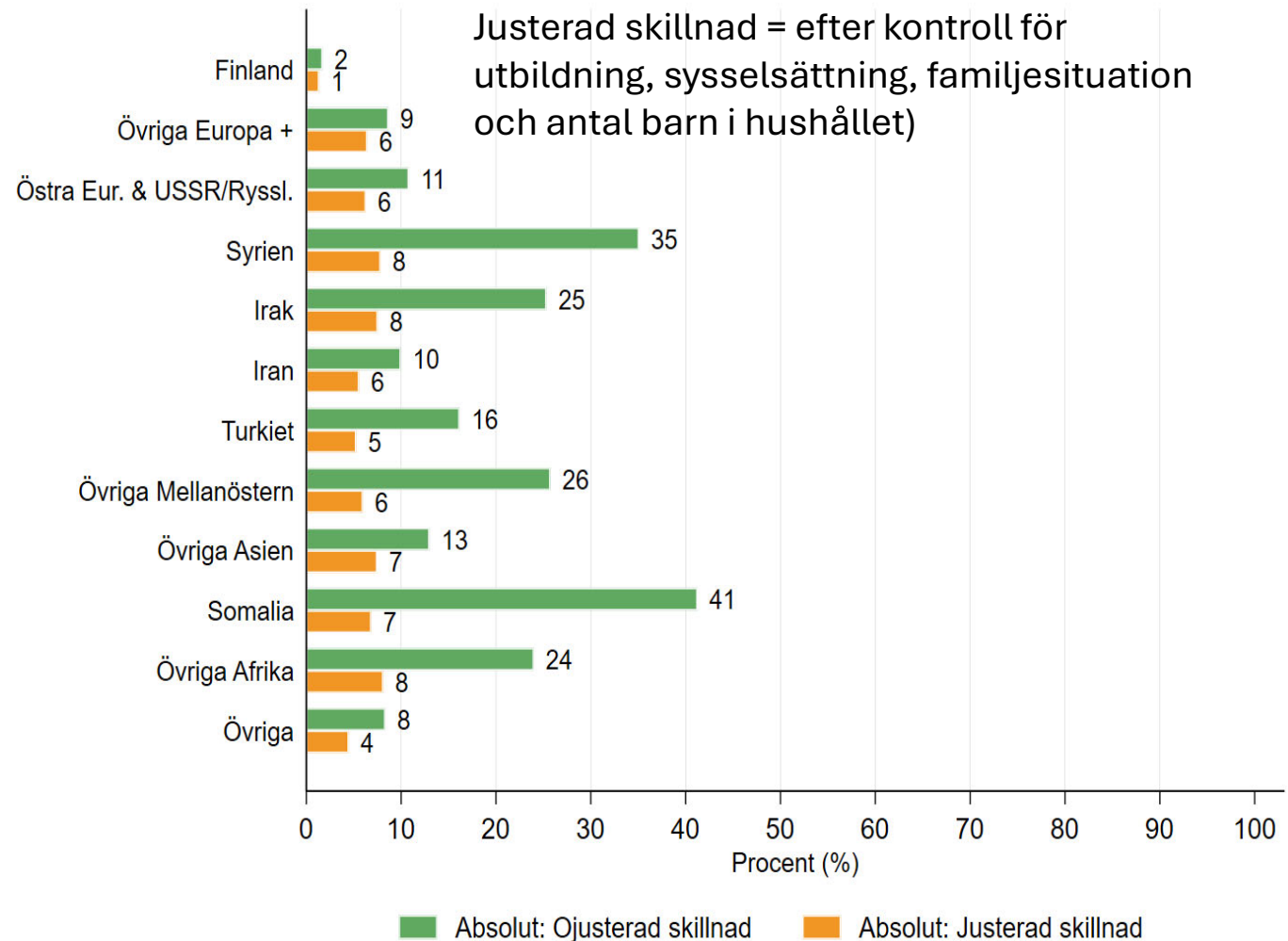

Familj (relativ och absolut fattigdom)

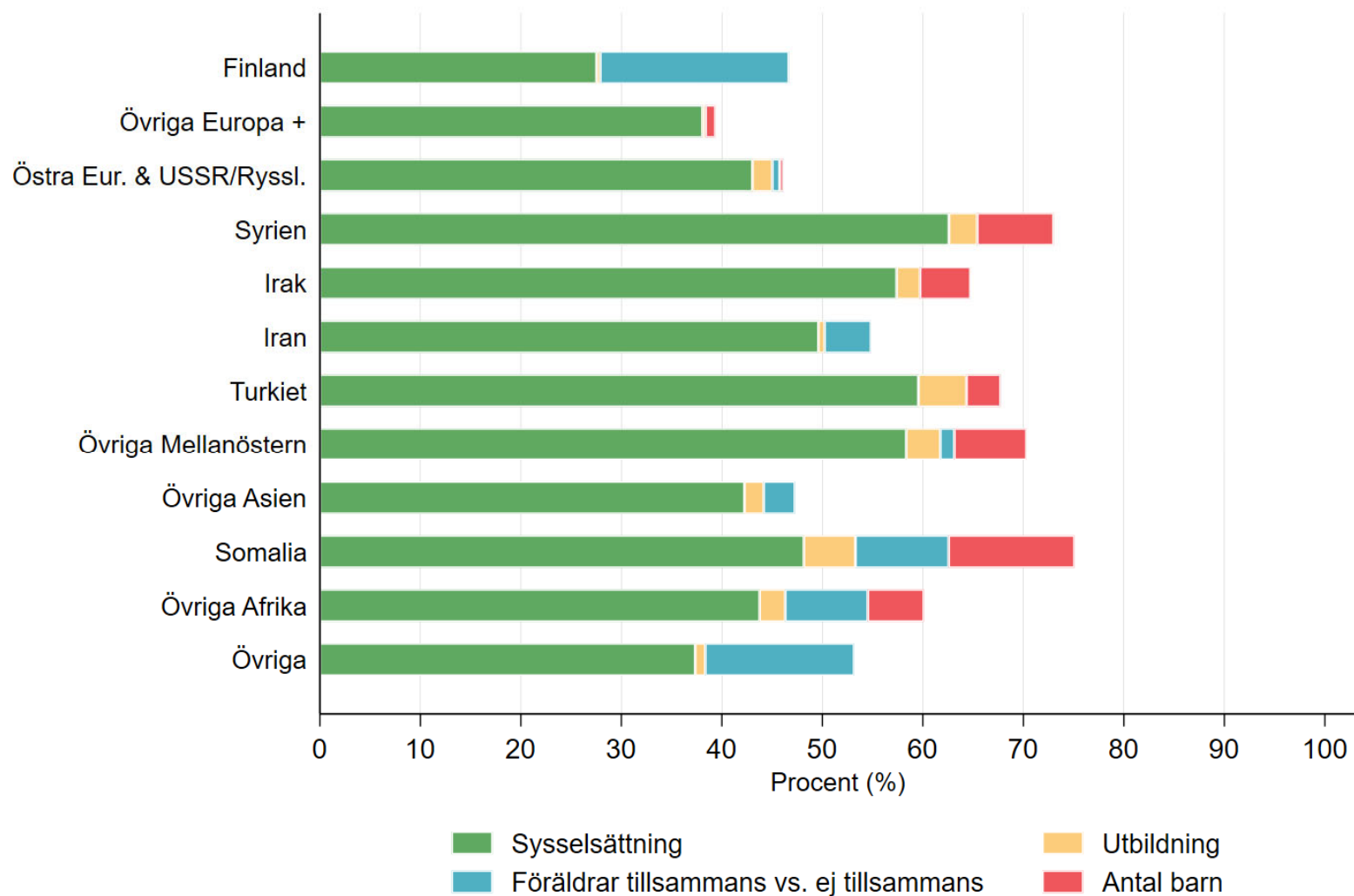
Dekomponeringsanalys (absolut fattigdom)

- Gröna staplar visar den ojusterade skillnaden i absolut barnfattigdom jämfört med barn med svensk bakgrund
- Orange staplar visar den justerade skillnaden
- Skillnaderna minskar tydligt efter justering
- Men i flera grupper kvarstår ett betydande fattigdomsgap, särskilt för Somalia, Syrien, Irak och övriga Mellanöstern

Dekomponeringsanalys forts.

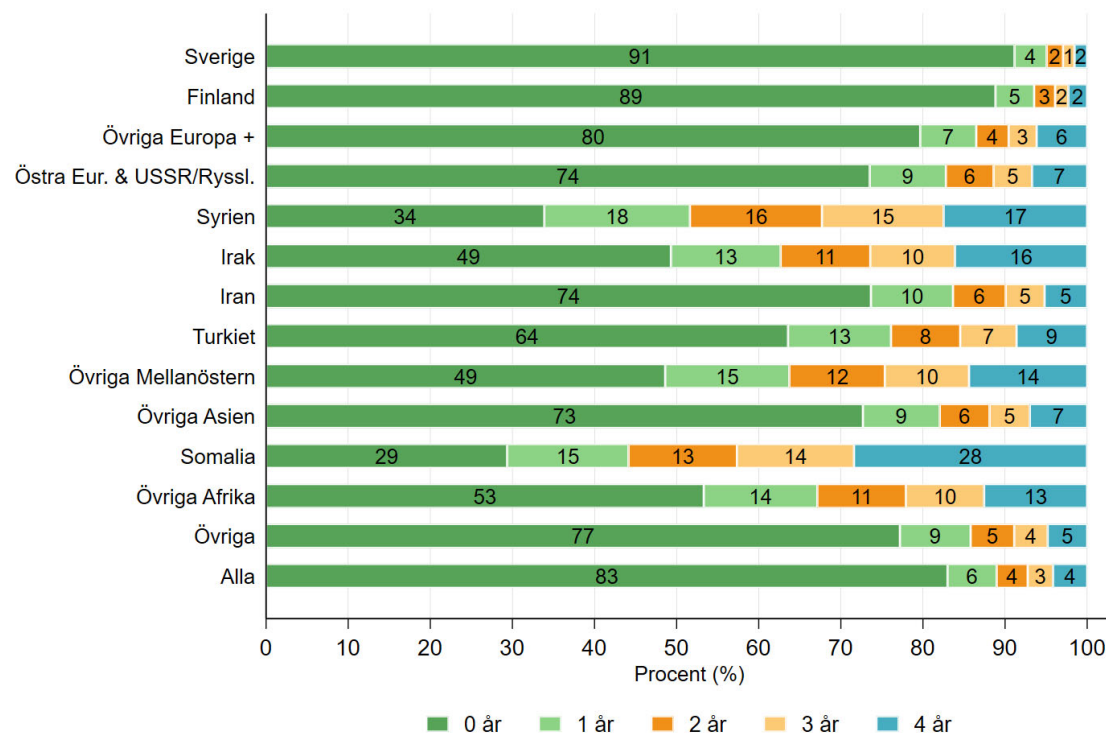
- Sysselsättning förklarar den största delen av fattigdomsgapet i alla grupper
- Utbildning bidrar också, men mindre än sysselsättning
- Familjesituation och antal barn spelar roll, men varierar mer mellan grupper
- För Syrien, Irak, Turkiet, Somalia och övriga Mellanöstern är sysselsättning särskilt viktig

Tid i fattigdom

- Figuren visar hur många av de senaste fyra åren barn har levt i absolut fattigdom
- Barn med svensk eller finländsk bakgrund har oftast inga fattigdomsår
- Barn med bakgrund i Somalia, Syrien och Irak har betydligt oftare flera fattigdomsår i rad
- För vissa barn är fattigdom något tillfälligt, men för andra är den en återkommande eller långvarig del av uppväxten.

Andel barn efter antal år i absolut fattigdom, efter ursprungsgrupp

Summering

- Sverige har betydande skillnader i ekonomisk utsatthet mellan grupper
- Barn med utrikes födda föräldrar löper högre risk att leva i såväl relativ som absolut fattigdom
- Skillnaderna är inte homogena utan varierar tydligt mellan ursprungsgrupper
- Föräldrarnas arbetsmarknadsdeltagande har stor betydelse
- Socioekonomiska faktorer förklarar till stor del skillnaderna mellan barn med utlandsfödda och svenskfödda föräldrar (även om en del av gapet kvarstår)
- För vissa grupper är fattigdomen inte bara högre utan också mer varaktig över tid

Arbetsmarknadsintegration och kvalitet i sysselsättningen

Hur kan etableringen stärkas?

- insatser som bygger Sverige-specifikt humankapital, t.ex. språk och professionella nätverk
- yrkesutbildningar, snabbspår och valideringsprogram för nyanlända
- åtgärder som stärker utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsdeltagande

• Kvaliteten i sysselsättningen spelar roll

- barnfattigdomen är fortsatt hög i många invandrarfamiljer även när två föräldrar arbetar
- många invandrade föräldrar arbetar i låglönejobb i servicesektorn
- problemen handlar ofta om deltidsarbete, tidsbegränsade anställningar och få arbetade timmar
- rapporten pekar därför på behovet av stabilare anställningar och starkare förankring på arbetsmarknaden

Barnbidraget har tappat i realt värde

- Den senaste höjningen av barnbidraget gjordes 2018
- Sedan dess har nivåerna legat stilla och inte följt inflationen
- Mellan 2018 och 2022 ökade KPI med 13,3 procent, och mellan 2018 och 2026 med 30 procent.
- Om barnbidraget hade inflationsjusterats skulle en familj med två barn ha fått cirka 3 000 kr/mån i stället för 2 650 kr/mån
- Rapporten använder detta som ett exempel på hur välfärdsstöden har urholkats i reala termer
- Rapporten simulerar 2 reformsценарier
 - **barnbidraget inflationsjusteras**
 - **barnbidraget höjs med 25 procent**
- Båda scenarierna minskar absolut barnfattigdom i alla grupper
- Ett kontrasterande scenario utan flerbarnstillägg ökar fattigdomen
- Effekterna är störst i grupper där fattigdomen redan är hög
- Rapportens slutsats är att även en inflationsjustering kan få tydliga effekter på barnfattigdomen

Barnbidragets betydelse

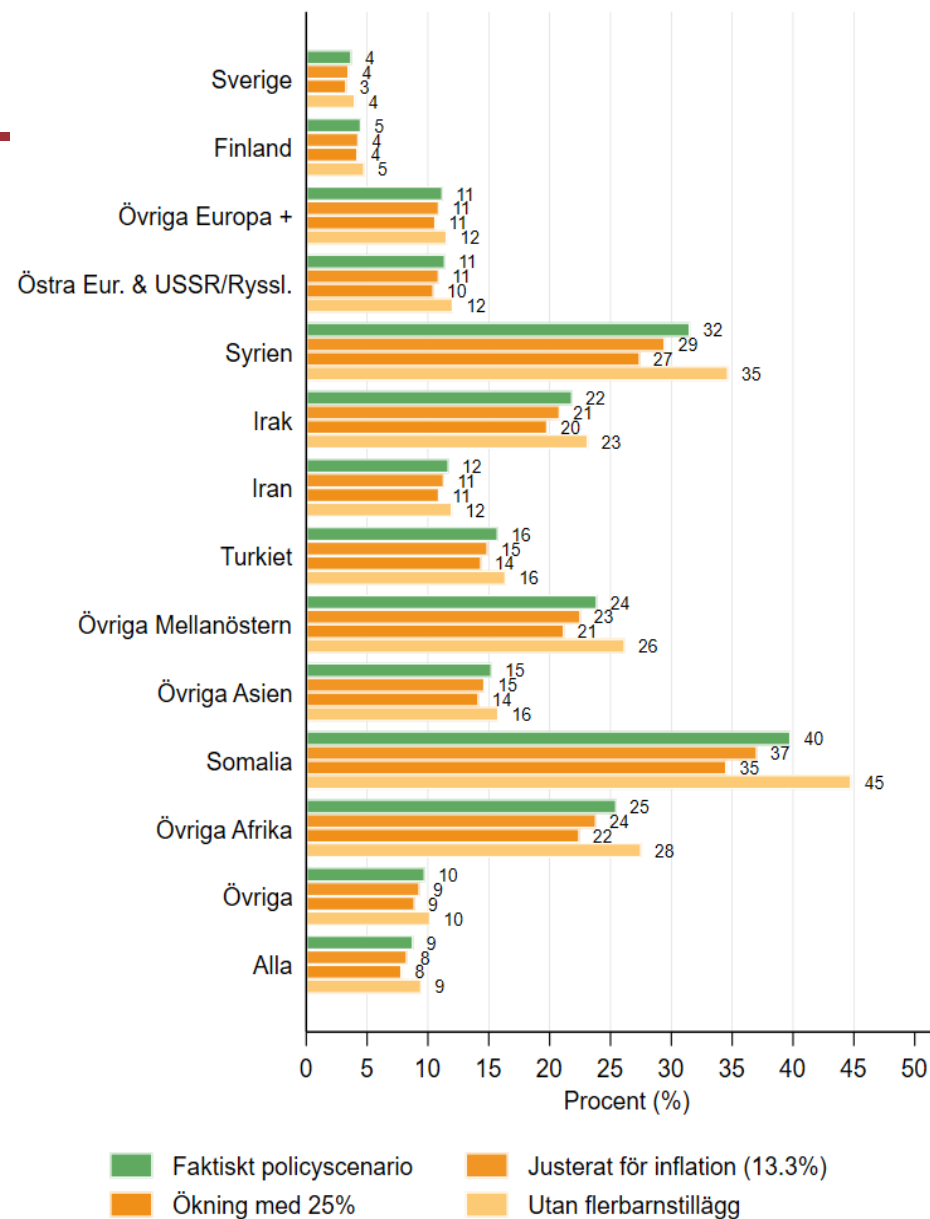
EXEMPEL FRÅN SIMULERINGARNA

Hur påverkas absolut barnfattigdom?

Effekter av olika barnbidragsscenarier enligt rapportens simuleringar

	Syrien	Somalia
Dagens nivå	ca 32 %	ca 40 %
Inflationsjustering	ca 29 % → 3 procentenheter	ca 37 % → 3 procentenheter
Barnbidrag + 25 %	ca 27 % → 5 procentenheter	ca 35 % → 5 procentenheter
Utan flerbarnstillägg	ca 35 %	ca 45 % → +5 procentenheter
Fattigdomen ökar i stället	→ 3 procentenheter	

Reformscenarierna **minskar** barnfattigdomen i alla grupper – borttaget flerbarnstillägg går i **motsatt riktning**.

Unga under strecket

Kommentarer

27 mars 2026

ESO, Finansdepartementet

Anna Sjögren, IFAU

En viktig rapport som väcker frågor

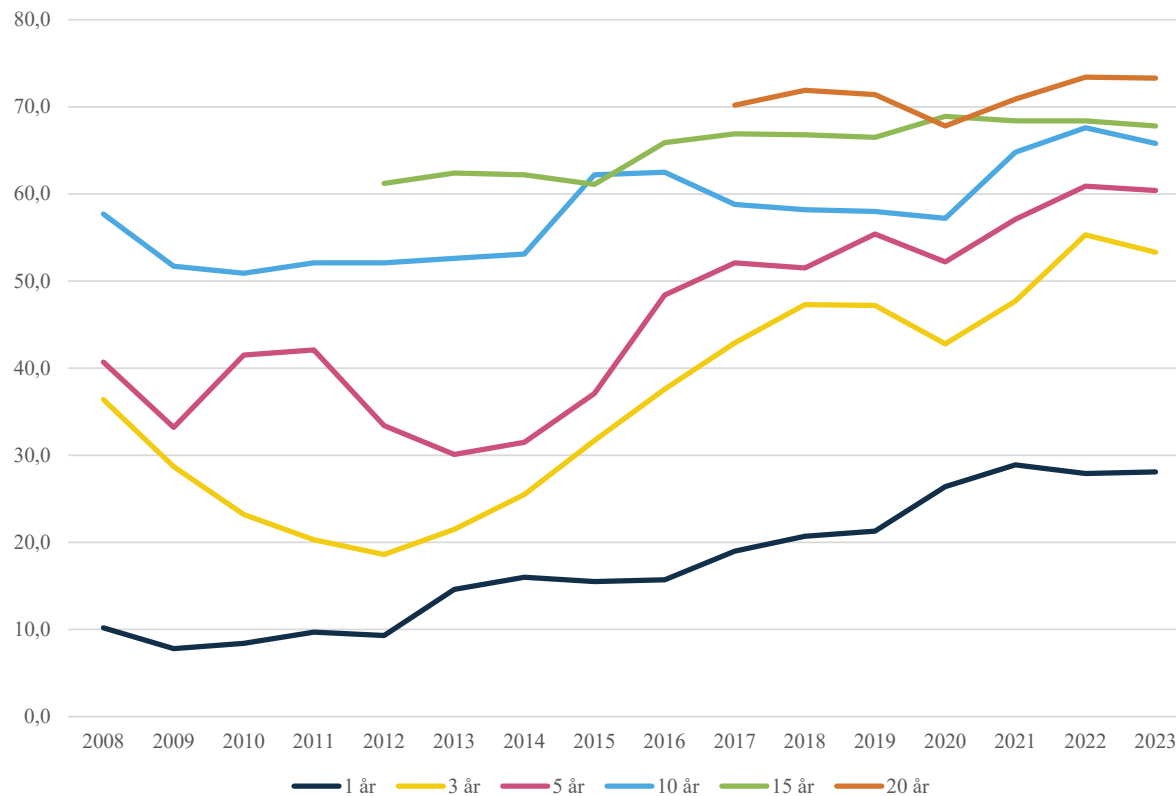
- Barnfattigdomen i Sverige är generellt låg
 - utrikes födda föräldrar, särskilt från vissa regioner, har avsevärt högre risk för fattigdom
 - relativ fattigdom, absolut fattigdom, och långvarig fattigdom
- Fattigdomen trendar nedåt – men hur mycket beror på att allt fler varit längre i landet?
- Tid i landet avgörande – liksom etablering på arbetsmarknaden, utbildning och familjestruktur,
- Fattigdomsgap gentemot barn med svensk bakgrund minskar, men kvarstår även efter kontroll för jobb, utbildning, familjestruktur – återstående gap i absolut fattigdom likartat mellan grupper.
- De kvarstående skillnaderna tolkas som uttryck för strukturella hinder att ta sig in på arbetsmarknaden
 - t.ex. diskriminering, svårigheter att få bra jobb, erkännande av utbildning
 - Men tid i landet då? Och familjestruktur
- Arbete räcker inte alltid – många arbetar men har ändå låg inkomst - med sysselsättning har ökat!
- Välfärdssystemet har en viktig roll, men:
 - ersättningar har försvagats över tid
 - skyddet mot fattigdom har därmed minskat - eller?
 - (andel med försörjningsstöd har trendat nedåt)

Svåra metodval – som kan påverka bilden

- Generellt gör författarna kloka val vad gäller hur och vad man mäter
- Vilka inkomster kommer ett barn till del?
 - Rapporten väljer hushållsinkomsten i där barnet är skrivet – oftast mammans hushåll.
 - Riskerar att underskatta barnets levnadsstandard om pappans hushåll bidrar på något sätt
 - Potentiellt stor skillnad om det finns en pappa i bilden öht – görs ingen skillnad mellan skilda och familjer där pappa inte finns i landet
 - Alternativ: snittet av mammans och pappans disponibla inkomster
- Hur hanterar man att man är i landet delar av ett år?
 - Kanske man bör utesluta inflyttningsåret när man per definition har låg inkomst – eller ge lägre vikt i snittet
 - Kan ge missvisande trender när andelen helt nyanlända varierar mellan grupper/ökar/minskar
- Sysselsättning
 - Ska man egentligen kontrollera för den? Att vara sysselsatt innebär att man har inkomst – skulle man vilja se dekomponering av fattigdomsrisker med och utan kontroll för sysselsättning?
 - Är 3,5 basbelopp rimlig nivå för att anse att någon är sysselsatt? Kan man ha en mer generös tolkning? Spelar det roll för resultaten?
- Barnbidrag går till alla, men A-kassa kräver arbetsvillkor även på lägstanivån!
 - Bostadsbidrag och försörjningsstöd potentiellt viktigare för fattiga familjer

Mycket vill har mer!

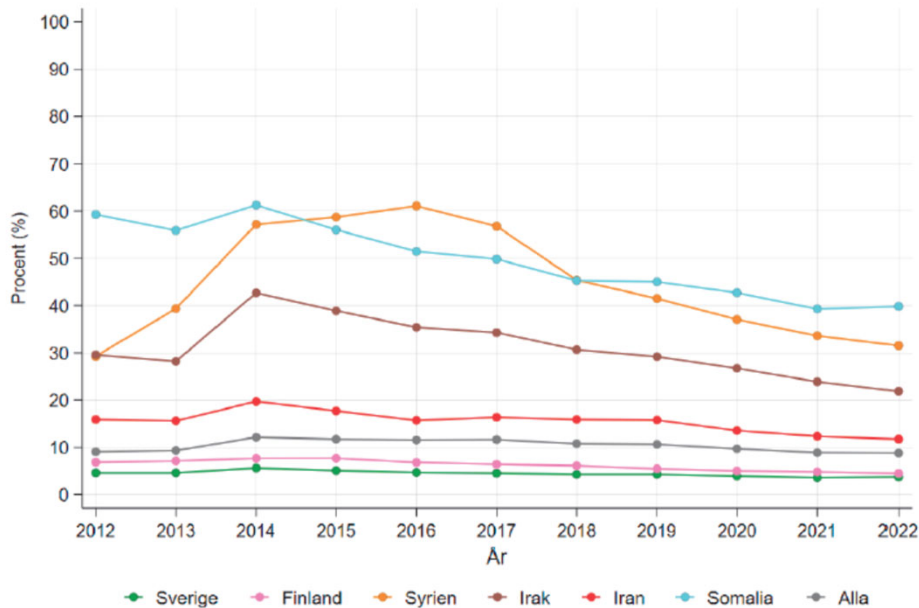
Sysselsättning bland flyktinginvandrare och anhöriga efter tid i landet

- Hur ser sysselsättningsutveckling för de olika grupperna ut – och för dem som är fattiga!
- Är det stora etableringsskillnader mellan dessa grupper även om vi tar hänsyn till tid i landet och sammansättningsskillnader?
- Mammor och pappor
- KI visar att sysselsättningen utvecklats mycket positivt för både kvinnor och män från Afrika/Asien samt att trender är oberoende av inkomstgräns för definition av sysselsatt.

Fattigdomen minskar, men är fortsatt hög i vissa grupper!

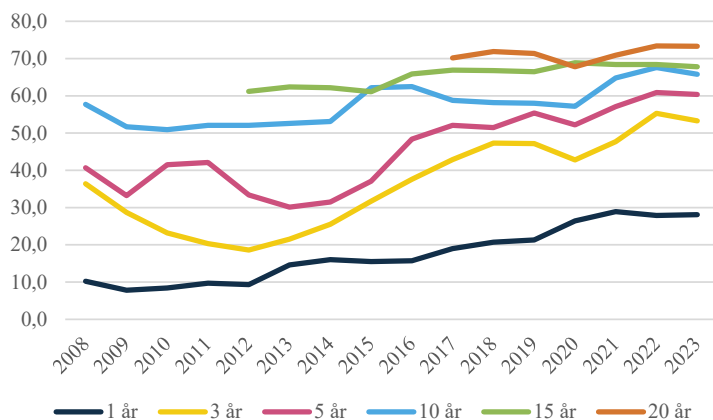
Absolut barnfattigdom

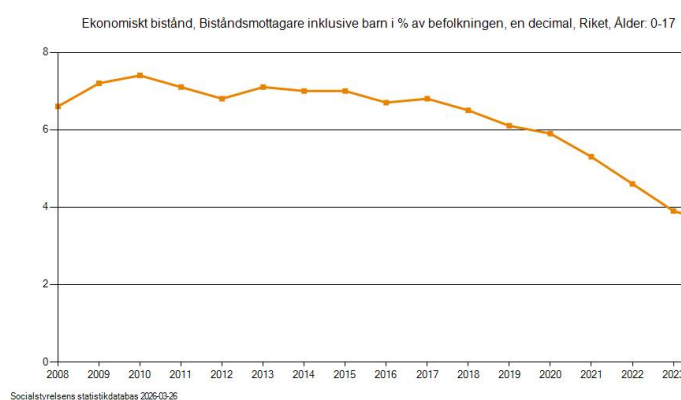
- Tid i landet tycks avgörande!
 - Hur skulle utvecklingen se ut med konstant sammansättning av grupperna?
- Somalier halkar efter?
 - Familjestruktur: Många barn, Många ensamstående
 - Sysselsättning
- Rapportens analyser tenderar att undersöka en faktor i taget
 - svårt se igenom betydelsen av stora kompositionsförändringar över tid
- Dekomponeringen innehåller inte tid i landet
 - Skulle sannolikt se ännu värre ut för somalierna?
- Ser en fattig familj annorlunda ut i början/slutet av studieperioden?

Har ökad sysselsättning ersatt försörjningsstöd som födkrok och bidragit till minskad fattigdom?

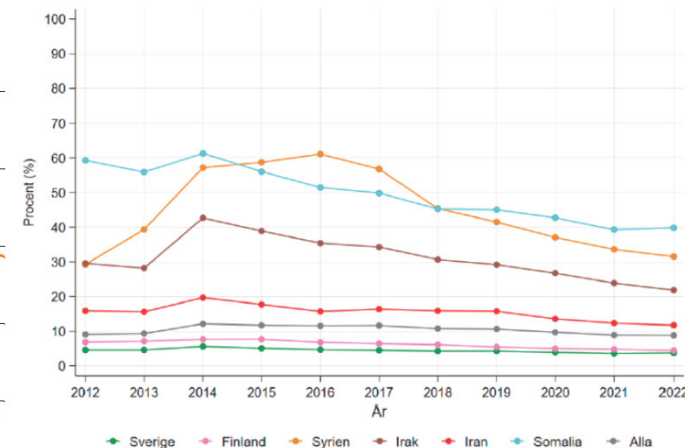
Sysselsättning efter tid i landet

Andel barn med försörjningsstöd

Andel absolut fattiga

Vilken roll spelar politiken?

- Aviserade reformer i socialförsäkringarna
 - Minskat försörjningsstöd (sänkt riksnorm, begränsning av lokala tillägg, begränsningar för stora familjer)
 - Nyanlända: kvalificering för bosättningsrelaterade förmåner (barnbidrag, bostadsbidrag)
 - Snabbare avtrappning av ersättningsnivåer i a-kassan
- Är vilket jobb som helst bättre än inget?
 - Utbildning, språkpraktik
 - Subventionerade anställningar
- Hur nå barn till ensamstående?
 - Kvinnligt arbetskraftsdeltagande har ökat, men vad behövs för att nå fler
 - Var är papporna? Hur kan de bidra mer? Eller bidrar de fast det inte syns?
- Politiken måste nå barnen
 - barn och skol-hälsovård, förskola, skola, fritids, kultur/idrottsverksamhet
 - närmiljö, kollektivtrafik

Tack!

för rapport som inspirerar till så mycket fortsatta tankar och frågor!

Ju mer man lär sig desto mer förstår man att det återstår att lära!

Unga under strecket

Kommentarer till en ESO-rapport författad av Anna Tegunimataka, Siddartha Aradhya och Raffaele Grotti om fattigdom bland barn till utrikesfödda

Johan Fritzell, Aging Research Center, Karolinska institutet & Stockholms universitet. Johan.fritzell@ki.se

Unga under strecket

- Allmänt omdöme om rapporten
- Några specifika resultat
- Det svåra normativa begreppet fattigdom
- Policyvägval

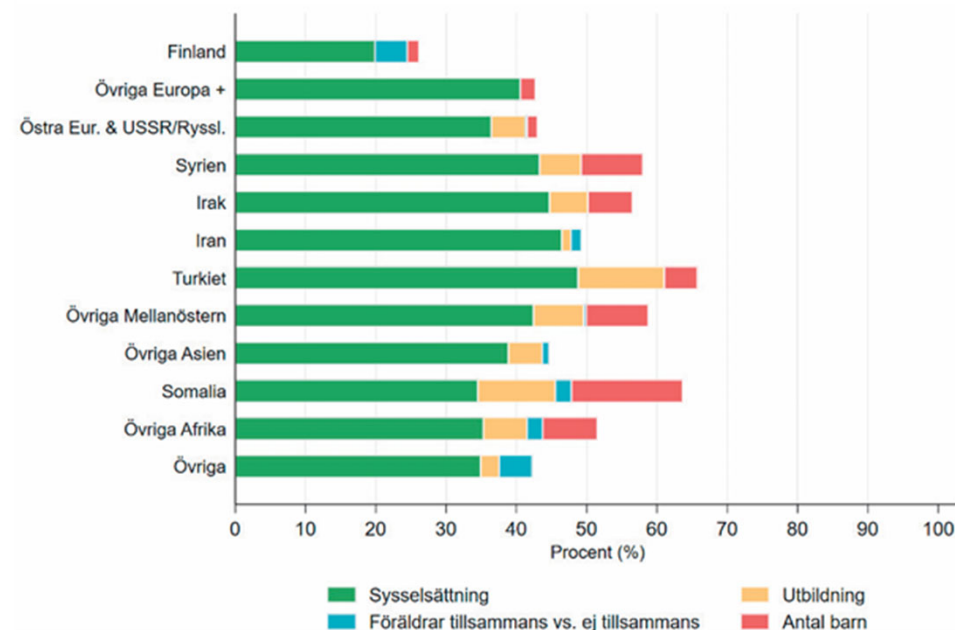
Allmänna omdömen

- Välskriven och habil rapport
- Många specifika förtjänster som bör nämnas
 - Tillgång till populationsdata och god presentation
 - Synliggör heterogeniteten bland utrikesfödda
 - Bra beskrivningar av hur fattigdomens omfattning varierar med olika ursprung plus lite utblickar till Norden/EU som en extra bonus
 - Bra dekomponeringsmetod och analys av hur en räckta övergripande faktorer spelar roll och en kul simuleringsanalys som en extra bonus.
 - Bra att inte bara studera ögonblicksbilden utan också persistens.

Några viktiga resultat

- Dekomponeringsanalysen: Sysselsättningen den alldeles övervägande "orsaken" gentemot antal barn, utbildning och familjetyp.
- MEN
- också att en mkt stor andel förblir oförklarad

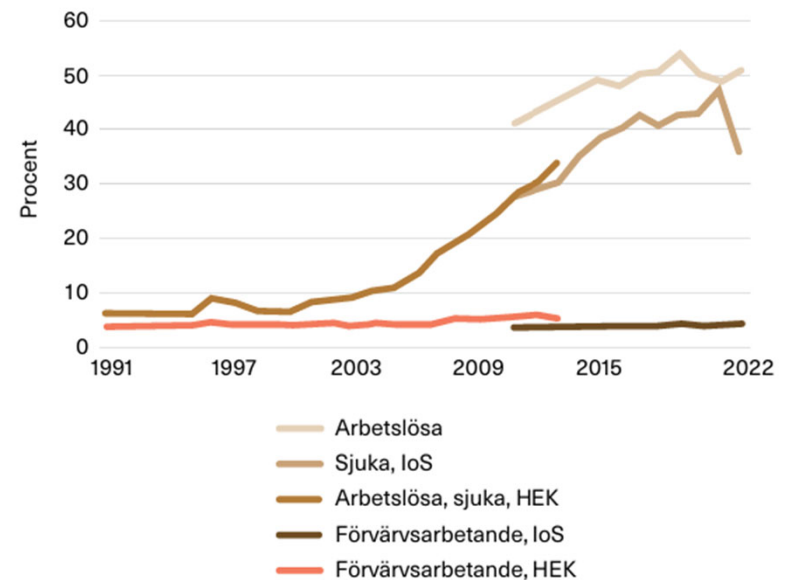
Figur 4.9 Andel av fattigdomsskillnaden som förklaras av sysselsättning, utbildning, familjestruktur och antal barn (Relativ fattigdom)

Det ökade gapet mellan insiders och outsiders

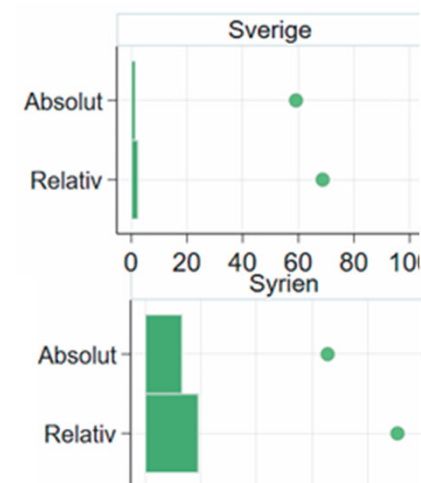
- Kan tyckas självklart men är en långsiktig och medveten förändring av svensk fördelnings- och socialpolitik

Figur 17. Andel personer (procent) med låg ekonomisk standard i Sverige, uppdelat efter sysselsättning, 1991–2022.

Några viktiga resultat :Persistens

- ”Grupper med högt inträde i fattigdom också är de som uppvisar hög grad av persistens.”
- Persistensen förstärker alltså ojämlikheten utrikesfödda och inrikesfödda
- Och (personlig reflektion)
Mycket hög persistens

Fattigdom

- Relativ fattigdom
- Absolut fattigdom
- Fixed fattigdom
- Direkt och indirekt mätt fattigdom

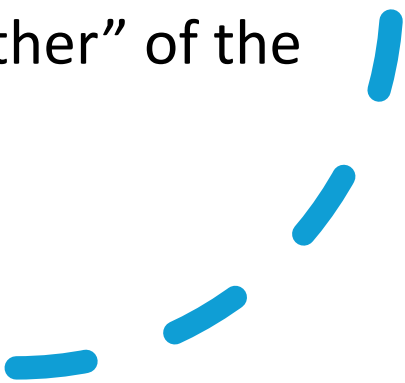

Fattigdomsdefinitioner:
relativ fattigdom

- Relativ fattigdom oftast 60% av medianinkomsten. EU-standard fast man ska benämna det at-risk-of-poverty (AROP)
 - Mest kända teoretiska definition:
 - *“Their resources are so seriously below those commanded by the average individual or family that they are, in effect, excluded from ordinary living patterns, customs and activities”* (Townsend 1979:31).
-

Fattigdomsdefinitioner (absolut)

- Vid sidan av Världsbankens globala mått är nog den officiella amerikanska fattigdomsdefinition från mitten av 1960-talet den mest kända som brukade benämnas absolut fattigdom (men den är ju egentligen bara fixed)
 - OCH
 - *Yet as yesterday's luxuries become tomorrow's necessities, who can define for today how much is enough?*
 - Mollie Orshansky 1965 (the “mother” of the American poverty line)
-

Absolut fattigdom i denna rapport

- Absolut inkomst= Skälig levnadsstandard=Normen för socialbidrag+ lite annat=SCBs låg inkomststandard
- I rapporten: *"absolut fattigdom, mätt genom inkomsttrösklar, identifierar en familj som fattig om deras inkomst inte räcker för en konsumtionsnivå som **anses rimlig i ett givet samhälle**"*
- *MEN*
- då är den snarlik, nästan identisk, med Townsend's definition av relativ fattigdom.
- Bättre att som SCB kalla det låg inkomststandard
- Nästan alla försök att mäta absolut fattigdom innehåller relativa element (Exemplet Te)

Fattigdom ett normativt begrepp – måste åtgärdas

Därför debatteras ofta utifrån argumentet “det där är ju inte fattigdom på riktigt”

There is no such thing as poverty

- In Western countries we are left with the problems which aren't poverty. All right, there may be poverty because they don't know how to budget, don't know how to spend their earnings, but now you are left with the really hard fundamental character-personality defect."

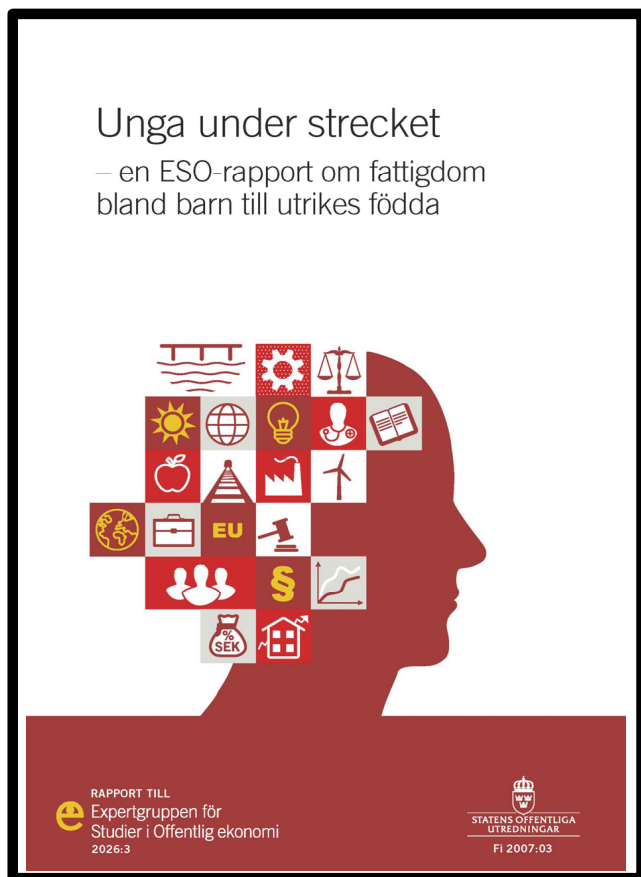
Till sist Policy (lite raljant)

- Främst återställare:
- Det som förespråkas här höjning och indexering av barnbidraget (obs nu i reala värden ungefär 27% lägre (13,3% vid sista mättpunkten) än 2018 och också höjningar av arbetslöshetsersättningar.
- Bra förslag jag skulle lägga till kvalifikationskraven
- Eller och nu lite raljant
- Den absoluta fattigdom såsom den här mäts kan ju enkelt åtgärdas genom att sänka riktlinjer för socialbidraget mm.
- Eller
- Vi kan lösa problemet med att göra det som vår nuvarande regering försöker få till stånd: att alla dessa utrikesfödda som inte arbetar eller har låg inkomst lämnar landet

Grattis till en mycket bra rapport

Johan Fritzell, Aging Research Center (ARC), Karolinska institutet och Stockholms universitet; johan.fritzell@ki.se

Program

13:00 Inledning

Robert Östling

13:05 Presentation av ESO-rapporten *Unga under strecket*

Anna Tegunimataka och Siddartha Aradhya

13:30 Kommentar

Anna Sjögren och Johan Fritzell

14:00 Panelsamtal och frågor

Anna Tegunimataka, Anna Sjögren, Johan Fritzell, Liv Landell Major och
Caroline Högström

14:30 Seminariet slut

Nästa ESO-seminarium 28 april

Save the date:

**ESO-seminarium om arbetsmarknaden för personer med
funktionsnedsättning 28 april**

